

Opnieuw een eikapsel met embryo van de stekelrog *Raja clavata* te Koksijde

22619

M.-Th. Vanhaelen

In de periode vanaf 16 april 2001 tot 21 mei 2001 spoelden er op de Belgische kust opvallend veel eikapsels van de hondshaai aan. Ook roggenkapsels die er erg vers uitzagen werden in het gevarieerd vloedlijnaanspoelsel aangetroffen. Aan de Westkust hadden we ook minder fraaie confrontaties tussen dat aanspoelsel: olieklodders en grote vetklompen, benevens de vele honderden gele afsluitdoppen van ketchup (die trouwens de hele kust aandeden). Eén en ander was het gevolg van de aanvaring van de koeler 'Music' en de tanker 'Vera' vóór De Haan op 13 april 2001.

Gedurende die 5 weken verzamelde ik de hondshaai- en roggenkapsels, vooral te Koksijde, De Panne en slechts een gedeelte van het Oostduinkerke strand (Sint-André). De stranden van Oostduinkerke-dijk, Oostduinkerke-Duinpark en Nieuwpoort waren al 'gesloten' wegens de olievervuiling. Niettemin kon ik toch in totaal 186 hondshaaikapsels *Scyllirhinus caniculus*, 48 eikapsels van de stekelrog *Raja clavata*, 2 kapsels van de gladde rog *Raja montagui* en 1 van de sterrog *Raja*

radiata verzamelen. Bij de 10 kapsels van stekelroggen van 19 april 2001, gevonden te Koksijde, waren er 2 met nog afgesloten apex: van één was een horen afgebroken, het andere vertoonde een miniem scheurtje, waarlangs wat witachtige, naar zwavel geurende, vloeistof naar buiten kwam. Deze twee kapsels bewaarde ik. De andere werden, na opmeten weggegooid. De maximum lengte bedroeg 8,4 cm en de maximum breedte was 6,4 cm.

Na vijf maanden bemerkte ik, bij het eikapsel met het scheurtje dat inmiddels in de vergeethoek was geraakt, aan beide zijden van de platte, ingedroogde doos de afdruk van een gekrulde graat. Was het mogelijk dat er méér dan een ruggengraat overgebleven was in de doos? Na het kapsel even terug te laten zwellen, maakte ik het open en kwam een onvolgroeid embryo van de stekelrog tevoorschijn, dat maar ongeveer de helft van de doos vulde (fig. 1). Het mini-rokje was 2,8 cm breed en 2,8 cm lang; de staart was \pm 5 cm. Op de staart kon ik 4 zeer fijne stekeltjes zien. Er waren ook nog wat restjes gestolde dooier aanwezig. Het

is de tweede maal dat ik een kapsel met embryo van de stekelrog aan onze kust vind (Vanhaelen, 1996) In januari 1995 ging het echter om een volgroeid embryo dat de doos volledig vulde.

Na deze verrassende vondst ging ik op zoek in mijn dozen met mariene organismen, meegebracht uit de Algarve, Portugal van de periode februari-maart 2000. Ik herinnerde dat er toen op enkele stranden vele 10-tallen verse eikapsels van de golfrog *Raja undulata* aangespoeld waren en dat ik er een aantal verzameld had. Tussen de 6 bewaarde kapsels golfrog was er weer eentje waarbij de apex

nog gesloten was. Er rammelde 'iets' in het opgebolde eikapsel. Na opweken maakte ik de doos open. Er verscheen een embryonaal golfrogje in een nog vroeger stadium (fig. 2). De vinnen lagen opgevouwen op de rug, de snuit was nog niet spits en aan de buikzijde zat één dikke klomp gestolde eierdooier.

Uit deze twee waarnemingen blijkt weer eens dat we roggenkapsels niet te vlug mogen weggooien en dat strandexemplaren met inhoud (dooier en/of embryo) iets minder zeldzaam zijn dan algemeen wordt aangenomen (Lacourt, 1979: 1 kans op 10.000).

Literatuur

- Lacourt, A.W., 1979. Eikapsels van de kraakbeen vissen, roggen, haaien en draakvissen van Noord- en West-Europa. Wet. Med. K.N.N.V., nr. 135: 1-27.
- Vanhaelen, M.-Th., 1996. Aantekeningen bij eikapsels van roggen tijdens de winter 1994-1995 te Koksijde. De Strandvlo, 16(1): 31-34.

**Ter Yde, I
8870 Oostduinkerke**

Fig. 1. Eikapsel *Raja clavata* met onvolgroeid embryo; Koksijde 19/4/2001.

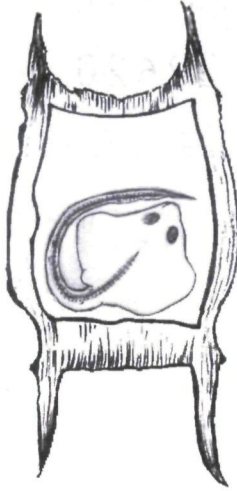

Fig. 2. Eikapsel *Raja undulata* met onvolgroeid embryo; Santa Eulalia (Albufeira) Algarve, 2000.

